

ALKOTÓ DÍJAT KAPOTT SZÜCS GÁBOR

Megszállottság, a tánc szeretete és alázata

A Magyar Kultúra Napjának január 22-i ünnepén az egyik legrangosabb kiténtést Budapest a Szépművészeti Múzeumban rendezett ünnepségen Szűcs Gábor, a Jászágó Népi Együttes művészeti vezetője kapta meg. Ő az Oktatási és Kulturális Minisztérium által adományozott Csokonai Vitéz Mihály alkotói díjban részesült. Ez alkalomból beszélgettünk.

◆ Kiss Erika ◆

Ezt az elismerést a szakma javasolja, ezért olyan értékes, szögezte le a beszélgetés elején Szűcs Gábor. Minden évben hét ilyen díjat adnak át alapítása, 2003 óta. A táncművészet képviselőinek egy díj jut így évente. A hivatalos megfogalmazás szerint a „nem hivatásos táncművészet, hagyományörzés, előadó művészet terén működőknek – hosszabb ideje kimagasló művészeti munkát végző – egyéni alkotóknak, művészeti együttes vezetőinek” adható ez a díj.

Az is tudható, hogy kik voltak a kiténtetés kezdeményezői. Négy szakmai szervezet tett Gáborra javaslatot: a Martin György Országos Néptánc Szövetség, a Táncház Egyesület, az Örökség Gyermek Népművészeti Egyesület és a Muharay Elemér Népművészeti Egyesület. Természetesen a Jászágó Népi Együttest működtető Folklor Kulturális Alapítvány is támogatta a felterjesztést, és kiderült az is, hogy az Állami Népi Együttes művészeti vezetője, Mihály Gábor – a Magyar Táncművészeti Szövetség elnöke – is tett ajánlást, hiszen ő is jól ismeri Szűcs Gábor munkásságát.

– Nagy elismerés ez számomra, hogy aránylag fiatalon kaptam ezt a díjat – kezdte a beszélgetést Szűcs Gábor. Fiatalon? – kérdeztem. Igen, azt gondolom, 42 évesen még azért van időm a szakmában.

– Hát akkor ugorjunk egyet, mióta táncolsz a JNE-ben?

– Tízéves voltam, amikor bátyám után én is az együttes tagja lettem. Béla 1973-ban kezdett el táncolni, és utánpótlás csoportokkal foglalkozott már 1977-ben, így kerültem az ő keze alá. A felnőtt együttesbe 1983-ban kerültem fel. Ez 16 évesen azért nem volt kis dolog. A bátyám állított választás elé. Vagy focizok meg bulizok a korombeliekkel, vagy komolyan veszem a néptáncot, az együttest. Én ezt választottam. Így 18 éves koromban már C-kategóriás néptánc-otkötői engedéllyel volt. A sorsom tulajdonképpen eldőlt. Érettségi után már gyermekcsoportot vezettem. A Déryné Művelődési Központ igazgatója, Papp Imre állást adott, így mindennap tudtam foglalkozni a néptáncal. A gyermekcsoportok számára 1985-86-tól már készítettem koreográfi-

ákat, és természetesen a Jászágó Népi Együttes felnőtt csapatának aktív tagja voltam.

– A szakmai sikerek is következtek.

– Papp Imre úgy látta, hogy szervezőképességem nem rossz, közösségi ember vagyok, ezért 1991-ben kinevezett táncvezetőnek. Ez nagyon fontos feladat volt. Ugyancsak 1991-ben megkaptam a Népművészet Ifjú Mestere állami címet, ami mögött azért kell tudásnak lenni, ezt a néptáncosok nagyon jól tudják. 1992-ben a Rábai Miklós Televíziós Koreográfus Versenyen a második helyet értem

– Valóban, új helyzet állt elő. Én táncvezetőként azért gyűjtöttem némi tapasztalatot, s 1991-től a csángó fesztiválok szervezésében is részt vettem. Imre úgy ítélte meg, hogy folytatni tudom, amit ő elkezdett. Egy nap gondolkodási időt kértem, mielőtt igent mondtam, feleséggel is ábeszélőtünk, de a táncosokkal is beszélgettünk erről. Nagy dolog és megfélemlítő volt ez 29 évesen elvállalni. A gondolkodási időt az is indokolta, hogy voltak más irányú megkérések is. Az Állami Népi Együtteshez, a Budapest Táncegyütteshez hívtak, de így elkerültünk volna

váló táncos, oktató tudja itt Jászberényben kamatoztatni tudását. Azt gondolom, hogy az együttesnél dolgozó kollégák, s az együttes mindenkorai tagjai is, akikkel dolgozhattam, hozzájárultak ehhez a díjамhoz.

– Nemcsak az együttest kellett átvenni 1996-ban, de a csángó fesztivált is, ami óriási szervezőmunkával is jár.

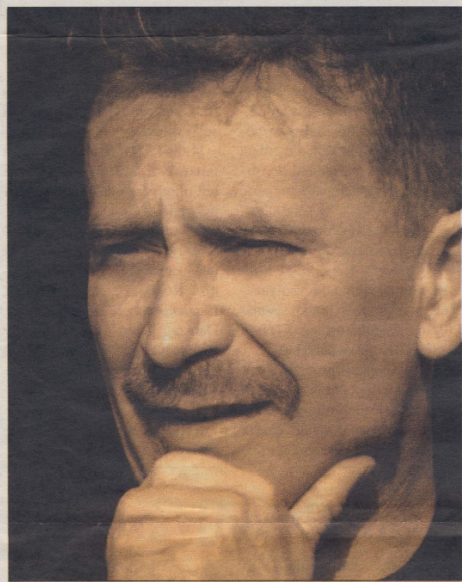
– A huszadik fesztiválra készültünk idén, és természetesen nagyon látványos, emlékeztető programot terveztünk a jubileum jegyében. A Jászberényi csángó fesztiválnak nemzetközi ismertsége van, ez összefor a várossal, s ez kötelez bennünket szervezőket, de a várost is. Nem kis munka ez, de szívesen csináljuk munkatársaimmal együtt.

– A mostani elismerést, az alkotói díjat nem mint aktív néptáncos, hanem mint együttes vezető és alkotó művész kaptad. Összeszámoltad már hány koreográfiát készítettél?

– Nem készítettem statisztikát. Jelentős munkák ezek, hiszen gyakran külföldi csoportok számára is készítettem egy-egy koreográfiát. Kanadában nyolcszor voltunk oktatói, s a kintiek számára, ő képességeikhez illő koreográfiát vittünk. Speciális feladat volt, amikor 2000-ben Sydneyben jártunk az olimpia alatt. Néptáncos párként mentünk, de oktattuk is a kint élő magyarokat. Tanítottunk Hollandiában, Svájcban, Francia- és Németországban, de az USA-ban is. Voltak hazai munkák több együttesnél is, az Állami Népi Együttes, a Honvéd Néptánc Együttes felkészítésére, és a sepsiszentgyörgyi Háromszék Együttes, a Hargita székely táncegyüttes számára is. Ezek mind profi együttesek, megtiszteltetés volt a fellépésük, de azért a Jászágó Népi Együttesnek készített alkotások, nagyobb produkciók a legkedvesebbek számomra.

– A beszélgetés elején említetted, hogy aránylag fiatalon kaptad ezt a díjat. Ez most erőt ad, inspirál?

– Természetesen. Sok feladat áll előttünk, melyeket szívvel-lélekkel szeretnénk jól megoldani. Sok tervem van, sok kihívás vár még rám, hiszen 42 évesen még táncolok a felnőtt együttesben is. Ez azonban pár év még talán, s ha már nem esik majd jól, vagy úgy érzem, hogy nem leszek „színpadkép”, akkor abbahagyom. Azonban az élet nem áll meg, újabb koreográfiákra, a fiatalok tanítására mindig nagy szükség lesz. Ha közelebb tekintek, itt van a Víz utcai színház felújítása és a huszadik csángó fesztivál. Ez együttest nem lesz egyszerű dolog idén, a néptáncot is gondolva. Jövőre pedig, 2011-ben az együttes 40 éves lesz, ami szintén öröm számunkra. A Viganó megtartása, fejlesztése hosszú távú feladat, amit szintén szeretnénk teljesíteni munkatársaimmal együtt dolgozva.

el, mely újabb lendületet adott. 1991-93-ban és '95-ben Országos Szólótánc Fesztivált nyertem, így megkaptam az Örökös Aranyarkantyús táncos címet. Közben Táncművészeti főiskolára is jártam, táncpedagógus szakon tanultam, de végül a koreográfus szakot fejeztem be. A Jászberényi főiskola művelődésszerzői szakát is elvégeztem.

– Én tudom, hogy egyszerre száz dologgal is képes vagy foglalkozni. A család hogy fér be a hétköznapjaidba?

– Feleséggel, Urbán Máriával együtt jártunk a Bercsényi úti iskolába, ahol a bátyám vezette gyermek néptánc csoportban ő is ott táncolt. Aztán a nagy együttesben is együtt táncoltunk. Tudta, hogy kit választ, kinek mond igent 1990-ben. A munkánk összekapcsolódik, jól tudja, nekem milyen feladataim vannak, így egymást segítve éljük a hétköznapokat. Ő is vezet utánpótlás csoportokat. 2001-ben együtt kaptuk meg a Martin György Néptánc Szövetségtől a művészeti vezetői nívódíjat.

– 1996-ban, amikor Papp Imre, a Jászágó Népi Együttes alapítója távozott Jászberényből, te vetted át az együttes vezetését.

Jászberényből. Jó lett volna a profi életet is kipróbálni, de a szívünk mégis idehúzott.

– A profi és amatőr kategória közötti különbség csupán, hogy az egyik fizetésért, a másik szerelemből táncol a színpadon?

– Így is lehet fogalmazni. Az a szint, ahol ma a Jászágó Népi Együttes tart, az profi táncúdat, profi koreográfiákat igényel. A szakmabeliek tudják, hogy a mai, élvonalbeli amatőr néptáncgyűttesekből sok táncost lehetne a profi együttesekbe átvinni, anélkül, hogy bármit velük tenni kellene. Számos jászágósi táncos találta meg útját a profi együttesekhez, de van, aki Hollandiában egy táncszínháznál dolgozik. Azonban a mi táncosaink nem főállású táncosok, ez a különbség. Ezért kell nekünk nagy hangsúlyt fektetni az utánpótlás nevelésére, hiszen folyamatosan szükséges, hogy jól képzett táncosok legyenek a fiatalok között is. Tulajdonképpen az utánpótlás csoportok szakmai vezetésének magasabb szintre való lépést jelentette 2001-ben a Viganó Alapfokú Művészetoktatási Intézmény létrehozása. Ma közel 500 gyerek tanulja a néptáncot a Viganó keretei között, és több ki-